

Fackläraren

Ansvarig utgivare

Studierektor Einar Khans

Redaktör:

CARL-ERIC SANDBLAD

Red.-sekr.:

ROLF BERGSTROM

Redaktion och expedition:

Hornsgatan 33 A, Stockholm SÖ.
Telefon 08/44 91 95 (växel).

Annonsspriser:

1/1 sida 400.— 2/3 sida 280.—
1/2 sida 220.— 1/3 sida 150.—
1/4 sida 115.—Platsannonser och småannonser
efter text 90 öre/sp. mm. Förhöj-
ning 2. och 4. omslagssidan 100 kr.Fackläraren utkommer andra och
sista lördagen i varje månad.
Manuskript senast fredagen vec-
kan före utgivningsveckan.SVENSKA FACKLÄRARFÖRBUNDET
Hornsgatan 33 A, Stockholm SÖ.
Tel. 08/44 91 95

Månd.—fred. 8.30—17.00

Postgiro 35 09 83. Bankgiro 57-1373.

Ordf.: Studierektor EINAR KHANS

Ombudsmän:

Kanslichef och förste ombudsman
Gösta Lirén, fil kandFörbundsjurist Karl-Erik Alfredsson,
jur kand, pol mag

Rune Paulsson, pol mag

Per Dahlman

Kamrer: Irene Häggblad

Sekreterare:

Bengt Petzäll

Assistenten:

Birgit Larsson

Anders Lindroth

Anslutna riksföreningar:

Föreningen Sveriges Blindlärare

Föreningen Sveriges Vävlärare

Göteborgs Musikkonservatoriums
lärarförening

Handelslärnarnas Riksförening

Hushållslärnarnas Riksförening

Konstfackskolans Lärarförening

Konstindustriskolans Lärarförening

Kungl. Konsthögskolans Lärarfören.

Kungl. Musikhögskolans Lärarfören.

Riksförb. Sveriges Musikpedagoger

Slöjdlärnarnas Riksförening

Sv. Barnavårdslärares Förening

Sv. Särskolornas Lärarförening

Sveriges Förskollärares Riksförb.

Sveriges Textillärares Riksförening

Särskolornas Riktorsförening

Teckningslärnarnas Riksförbund

Tekniska Skolors Lärarförening

Yrkesutbildningens Lärarförening

Yrkesutbildningens Riktorsförening

Gymnasiereformen

NÅGRA överraskande nyheter innehåller inte Kungl Maj:ts proposition (1964:171) angående reformering av de gymnasiala skolorna som nu lagts på riksdagens bord och vars lärarfackliga del utförligt kommenterades i f g nummer. I stort sett följer departementschefen vad gymnasieutredningen föreslagit och de mera uppmärksammade avvikelserna är underbyggda av breda opinionsyttringar. Men också de förslag, som relativt ojusterat till sitt sakinnehåll, lyfts över från gymnasie- och fackskoleutredningarna, har fått ett starkt gensvar hos remissinstanserna. Detta gäller i särskilt hög grad själva grundkonstruktionen av ett på sikt sammanhängande gymnasialt skolsystem, en ungdomsskola med studiealternativ för en kvalificerad majoritet av ungdomskullarna. I detta system som vid ingången till 1970-talet bör kunna vara ett fullbordat faktum återstår endast att inpassa en reformerad yrkesskola samt vuxenutbildningsgymnasiet.

Frånvaron av överraskande nyheter i propositionen betyder, att riksdagen och i första hand det särskilda utskott som tillsatts för beredning av frågan har att ta ställning till reformering av dels vad ecklesiastikministern benämner som det egentliga gymnasiet och dels utformningen av den nya fackskolan. Det nya gymnasiet blir treårigt och skall inrymma såväl det nuvarande allmänna gymnasiet som gymnasierna för merkantil och teknisk fackutbildning. Fackskolan blir tvåårig och får tre linjer, en social, en ekonomisk och en teknisk. Båda skolformerna organiseras enligt samma mönster som införts för grundskolans högstadium, alltså tillämpning av tillvalsprincipen med svag differentiering i botten och uppdelning på grenar med särskiljande kunskapsstoff högre upp i årskurserna. Skolformerna blir examensfria men för det universitetsförberedande gymnasiet inrättas en dimissionströskel, som spärrar vägen för fortsatt utbildning på akademisk nivå för gymnasister med allt för låga slutbetyg. Medelvärdet 2,3 vid relativ betygsättning i skala 1—5 — alla ämnen utom gymnastik medräknas — ger passersedel genom universitetsportarna, dvs till de fria fakulteterna.

GRANSKAR man förändringarna i förhållande till GU och FU-förslagen kan summariskt konstateras, att det blir mer religionskunskap och därtill fördelad på alla linjer, allt på bekostnad av matematikundervisningen. Rektor skall ha lärarkompetens, kemiämnet förs upp till sista årskursen och det blir mer språk på den tekniska linjen. Gymnasiets ekonomiska linje får mer matematik, 2 vtr, vilket går ut över ett praktiskt ämne, maskinskrivning. Arrangemanget ökar kursgemenskapen för ekonomer, naturvetare och samhällsvetare. Vidare blir det även i fortsättningen två betygskarakterer för svenska språket, som indelas i en rent språklig och

en litterär del vid bedömningen av elevens prestation i ämnet. Praktiktiden för fackskolans tekniska linje, som skall infalla senast före andra årskursens början prutas från 11 till nio månader.

Vissa nyheter föreligger i form av preciseringar på punkter där GU resp FU lämnat frågan öppen resp inte förutsatt något speciellt ställningstagande. Av det senare slaget är förslaget att begränsa det "egentliga gymnasiet" intagning till 30 proc. Denna spärr torde komma att leda till de hårdaste nappatagen i riksdagen. Ecklesiastikministern har emellertid starka argument i bakfickan; bristen på kompetenta lärare kan till nöds motivera denna "avlänkingsoperation" i riktning mot den tvååriga fackskolan.

Genom förslag om införande av enhetligt statsbidrag till samtliga skolformers driftskostnader och eljest genom att framhålla vikten av samlat primärkommunalt huvudmannaskap för de gymnasiala skolorna får den arbetande yrkesutbildningsberedningen något mindre att diskutera vid bifall till Kungl Maj:ts propär i denna fråga. Vissa tekniska skolor får förlängd nådatid men yrkesskolornas merkantila fackkurser skall avvecklas. Dessvärre lämnas inte besked på frågan om övergången mellan de nya och gamla fackskolorna av detta slag skall tidsynkroniseras.

HADE man väntat sig att ecklesiastikministern skulle visa större förståelse för de praktisk-estetiska ämnena än gymnasieutredningen så blir besvikelsen stor. Han avviker inte många millimeter från den av GU utstakade kursen. Olika remissorgan har kritiserat skolformens extremt teoretiska innehåll och

TCO anvisade framkomliga vägar för att balansera schemats innehåll. Men det har blivit kalla handen; slöjdämnena och hemkunskapen har ställts offside. De får inte förekomma ens som frivilligt ämne utanför schemat.

På "besvikelssidan" finns också lärarnas och ämnenas gruppbenämningar, som är kvar trots att de är sakligt ointressanta. Även i fortsättningen

skall man alltså behöva använda den knappologiska indelningen i läroämnena och övningsämnena och därtill ämnena som "varken är övningsämnena eller läroämnena", nämligen stenografi och maskinskrivning. Och lärarna skall benämnas enligt samma modell. Att i denna i många stycken fräsande radikalt förnyade skola bjuda på dessa ålderdomliga ting måste kännas som att servera nattståndet öl!

Årets B-listeyrkanden

TCO:s statstjänstemannasektions styrelse (TCO:S) har vid sammanträde den 6 november slutgiltigt fastställt vilka löneyrkanden, som skall framföras till civildepartementet för genomförande den 1 juli 1965. Hithörande frågor har i sedvanlig ordning varit föremål för ingående behandling inom statstjänstemannaförbunden före ställningstagandet i TCO:S.

I vårens förhandlingar satsade TCO hårt på en lösning av lönefrågan för mellanstadiet folkskollärare — dock utan att lyckas. Civilministerns uppfattning om lönerörelsens struktur under år 1964 omöjliggjorde väsentliga uttag på lönegradssidan. TCO:s avtalsråd beslutade redan i samband med att årets förhandlingsöverenskommelse godkändes att förordna prioritet för lösning av folkskollärarfrågan i 1965 års lönerörelse. Detta ställningstagande har också präglat statstjänstemannaförbundens överväganden inför nästa års förhandlingar, vilka till yttermera visso skall föras under fredspålit.

Den totala omfattningen av kraven på lönegradsförbättringar inom TCO-sektorn uppgår till mellan 27 och 30.000 tjänster. Mellanstadiet folkskollära-

re omfattar härav c:a 20.000 vartill kommer konsekvensyrkanden på skolsektorn för c:a 2.500 lärartjänster. Krav föreligger härutöver på översyn av lönevillkoren för skolledare samt framför allt för lärare vid olika lärarutbildningsanstalter.

På statstjänstemannaområdet i övrigt föreligger krav på löneförbättringar för 4 à 5.000 tjänster. I samband med förväntade omorganisationer o. dyl. inom vissa verksamheter föreligger härutöver i sedvanlig ordning yrkanden om förhandlingar för berörd personal.

1964 års B-lista står sålunda helt i överensstämmelse med de rekommendationer, som avgavs av TCO:s avtalsråd.

De yrkanden som SFL nu framlägger (se annan plats i tidskriften) fanns — med undantag för yrkesskolesektorn — med redan i årets avtalsörelse. Förbundets besvikelse över överenskommelsen knöt sig då alldeles särskilt till de uteblivna löneförbättringarna för våra medlemmar med anställningar inom lärarutbildningsområdet. Vi återkommer nu till detta område inför 1965 års förhandlingar och ägnar denna del av förbundets budgivning alldeles särskild uppmärksamhet.